

Xarim Aresté: «El boig i el geni s'aferren més al sentit de la realitat que a la realitat mateixa»

Entrevistem al cantautor de Flix que presenta el seu nou disc 'Ses entranyes'

Xarim Aresté | David Ruano

No haver arribat encara a la quarantena i tenir al darrere més d'una dotzena de discos de creativitat desbordant és un fet que no poden explicar gaires artistes al nostre país. Ha passat quasi una dècada del debut en solitari del cantautor rocker de Flix, i ara el seu nou treball, *Ses entranyes* (RGB Suports, 2022), s'ha d'escoltar com un àlbum intens, emocional i assossegat. **Xarim Aresté** ha gravat onze noves cançons després d'un crisi creativa i d'haver publicat una raresa en castellà amb el personatge **Marx Esteria** de la Franja. Avalen la seva trajectòria perles de joventut que va facturar amb **Very Pomelo** i, més tard, amb **Branca Santa**. I encara té molt a dir...

El disc s'obre amb la folksong "Ple d'amor" contra la violència de gènere ('la pell de vellut i un cor ben ple d'amor'). Vols viure l'amor d'una altra manera: 'Quan un humà allibera el seu animal ha d'aprendre a estimar-lo sense fer-li mal, i sense por'?

L'amor és una cosa animal. Portar l'amor a un terreny mental és justament el que provoca el conflicte, perquè la ment sol convertir l'amor en por, i la por és la porta d'entrada a la violència. Aquesta cançó parla de la saviesa del nostre instint. No és fàcil destriar un pensament d'un saber. És una feinada. Però els sabers són alliberadors i els pensaments, just al contrari. La música, però, de

vegades ens ajuda a eliminar de l'equació la ferralla mental que ens impedeix gaudir d'una certa sensació de plenitud.

Amb un piano repetitiu a estones i vents jazzístics d'altres, la cançó que dona títol al disc, "Ses entranyes", s'allunya del teu rock d'autor. Com la vas abordar? Arrossegava aquesta cançó des de l'època del disc *Xurrac asclat* (Chesapik, 2010), amb **Very Pomelo**, i no l'havia poguda acabar fins ara. Un cop a l'estudi, l'hem tractada com totes les altres. **Pep Garau** i **Tomeu Garcias** van escriure els arranjaments de vent i els altres (Ricard Sohn, Enric Fuster, Joan Garcias i jo) vam gravar la resta. Va ser frenètic, la vam enllestir en un dia i mig. Bàsicament m'he acoblat a una banda de jazz, i aquest sabor sobrevola la música tota l'estona. A més, he enregistrat la veu en directe, cosa que tampoc havia fet abans. De fet, a l'inici ningú sabia què faríem; ni la banda, ni el productor Pau Romero, ni jo. No ho hem sabut fins al final. Però les cançons eren senzilles i els músics se les han pogut aprendre alhora que les gravàvem. Totes les cançons del disc ja les tenia al cap en blanc i negre.

Per a aquest disc has donat més protagonisme als músics de la banda i, al final, "Ses entranyes" s'ha convertit en la cançó que ha relligat tot l'àlbum? He estat conscient que comptava amb alguns dels millors músics que he conegut mai. La idea era donar-los al màxim d'espai possible i que tot plegat estigués governat per la frescor de les nostres entranyes. Quan ens vam posar a gravar, les cançons van prendre les seves pròpies decisions, i així ha quedat. I he fet servir el títol de la peça per donar nom al disc just per aquest motiu. Vam prendre moltes decisions en molt poc temps, i això va fer que tot tingués més a veure amb l'entranya que no pas amb cap altre concepte.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=-hYYuWTd4Dw>

Al tema "Ja no hi ets" sembla que t'acompanyi una orquestra amb un aire 'crooner'. Cantes 'l'albada ens queda gran' i 'haurem de dormir al ras'... La lletra està dedicada a algun referent musical o vital?

La naturalesa és en transformació constant, és com un infinit morir i renéixer. I nosaltres també som naturalesa, per molt que no ho sembli. Si observem la natura és fàcil entendre que la cadena de perquès és llarguíssima i que cada element en té un. Sospito que la cançó va per aquí, tot i que en realitat pot parlar del que es vulgui. He vist moltes coses ensorrar-se els darrers temps, i la cultura n'és una. Segueix aguantant el tipus, però per darrere el teló fa aigües com un *Titànic* anquilosat. En aquest país, abans que es mori la llengua, es moriran els que miren de fer poesia en català. Perquè la cultura, la poesia, l'art, la vida no és instrumentalitzable. És una olla bullint. I si vols un bon caldo, l'has de deixar fer. Però cada cop proven d'encaixonar-nos en racons més petits i rectilinis. Així i tot, l'art, com l'amor, és un animal salvatge. No s'ha rendit des del paleolític i tampoc no ho farà ara.

A veu i piano -amb un final de trompeta-, "Fresqueta" té el magnetisme de les balades d'Elton John i Van Morrison, i la història desprèn l'aroma de brasa de pi... La lletra té denominació d'origen a Flix?

Tot el que és creat es fa de la mateixa manera, amb una espurna o un raig i en una centèsima de segon. La gestació i el naixement d'una cançó solen implicar més temps, però la creació és instantània. I sí, la cançó va sorgir a Flix, un poble que ha vist temps millors. Aquí on visc, estic rodejat de cases abandonades si no directament en ruïnes. Hi ha una figuera sortint per la teulada del costat de la meua. Fa un fred desolador. Està tot per inventar perquè els pilars que no han caigut encara, no trigaran a fer-ho. Diuen que tant el micro com el macro expliquen les mateixes lleis, però no puc evitar fer servir el poble com a metàfora del món. Veig addictes als QR i també veig ibers. Veig totes les edats, una a sobre de l'altra, en un mateix pastisset de Phoskitos.

"Si t'ho digués tot" recorda Jeff Buckley, que va del xiuxiueig més petit al sospir més

gran: 'Tot està en relació, et diria que sí i potser que no (...) Tot està en contradicció (...) hem perdut de vista el pany de la il·lusió, i et diria que sí i potser que no'. No cal ser gaire explícit a les cançons?

Fins i tot les paraules més senzilles tenen moltíssims nivells de significats, i no tothom es mou en els mateixos. En el mar de les definicions, hi ha peixos de totes les mides i formes. Però les coses importants de la vida les sentim tant que s'expressen soles amb una abraçada. El dolor i l'alegria que tots compartim són tan obvis que no es poden ni dir. I en la música passa el mateix, com en aquest cas, quan el missatge parla per si sol.

A la cançó "El que havíem escrit" dius: 'La tendresa és fàcil d'espantar, l'odi és senzill de sembrar'. És una cançó feta a la manera de Bob Dylan que afirma: 'Hem estat joves però ara som vells'. Però, no havíem de 'ser joves per sempre més'?

La joventut no és una cosa que desapareix amb la maduresa, no queda reemplaçada. Un pot perdre de vista el sentit de l'humor, les ganes de reinventar-se... i fins i tot el contacte amb parts de si mateix. Però l'infant que portem a dins segueix amb les mateixes demandes de sempre, durant tota la vida. Dins meu hi duc un nadó, un paio de 27 anys i una senyora de 80.

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=gfHYLdpuzzQ>

Així doncs, 'encara dura l'embruix'?

L'embruix es manté intacte, és la nostra sensibilitat la que oscil·la. La practicitat sempre destrueix la màgia i cada vegada el món és més pragmàtic. Per això és tan important incorporar la poesia a les nostres vides, ja que ajuda a fer un contrapès que t'hi cagues. Sigui amb la forma que sigui. De fet, una truita de carxofes també podria fer la mateixa funció, si per mi fos.

A "La matança" la banda de músics camina junta com un tren de llarg recorregut amb una destinació clara. La 'veu de dins' sembla néixer de diverses complicitats. És un crit d'auxili quan cantes: 'Ara soc més valent perquè no tinc esperança, sé que he de tirar endavant i aturar la matança'?

Tothom pot sentir moltes veus dins seu, i una d'elles és la veu de la consciència. Obeir-la és anar directes a l'última pantalla. I allà no hi cap l'esperança, només hi ha l'ara i el fetge, ja que crec que les dues coses venen a significar el mateix. Tal com diu el cantautor **Paul Fuster**, els amics poden ser com uns ulls que no tenim, perquè veuen coses de nosaltres que no estan voluntàriament manifestades. Penso que és un tresor poder mirar els ulls d'algú que veu coses de tu o que tu ni imagines encara. Considero que la riquesa total d'una persona és absolutament relativa a la qualitat de les persones que l'acaben envoltant al llarg de la vida.

LA MALEDICCIÓ DE L'ARTISTA

Per la manera de recitar i cantar, la cançó "Un boig baixa del tren cridant" recorda un recitat d'Ovidi Montllor amb versos de Joan Salvat-Papasseit. Tu hi dius frases volgudament grolleres i escups paraules 'com un cavall salvatge pell endins'. Com entens la bogeria dels artistes?

Un geni o un boig és algú que s'ha inventat un ordre on abans només hi havia el caos, entès

com a no-matèria. El boig no és qui perd de vista la realitat si no qui troba un ordre primer que la vertebra. Considero que el boig i el geni s'aferren més al sentit de la realitat que a la realitat mateixa.

I aquesta sensació és la mateixa a l'hora de crear una cançó?

Sí, perquè una harmonia l'has d'experimentar per entendre-la del tot, l'has de sentir perquè d'entrada és indescriptible. Crear un ordre nou implica matar-ne un d'antic, perquè no es pot travessar de veritat un mirall sense morir, d'alguna manera. Abans de fer una nova cançó has de deixar a la porta totes les teves creences anteriors. T'has de despullar. I despullar-se un mateix significa també despullar la família i, fins i tot, despullar la humanitat sencera. Per posar un exemple, la feina de mantenir el que és subtil en nosaltres mateixos, el que ens connecta amb els ancestres i amb totes les altres coses del món, és la mateixa que feien els xamans en temps de l'antiguitat.

Xarim Aresté Foto: David Ruano

La teva música té aquesta funció ritual?

La música sempre ha estat ritualitzada com un mitjà de connexió amb la transcendència. Tot i això, al mateix temps és un negoci com qualsevol altre, de manera que si ens poden vendre una merda ben cara, igualment ens l'acabaran venent.

També té un aire dylanià la cançó "Sempre em trobo a algú", amb 'arquitectes sabotejadors' que posen 'rocs a cada instant... De què parla aquesta cançó d'amor?

Aquesta cançó parla d'una situació que he observat tot sovint, i és que els humans tenim la tendència anar a buscar l'amor just allà on no hi és. Sembla que preferim inventar-nos un amor que ens fa sentir malament que no pas estimar un buit que ens incomoda. Sempre ens trobarem algú disposat a caure en picat amb nosaltres, encara que sigui per una estona. Això és el més fàcil. El que resulta difícil és anar lleuger de pes per la vida, i aprendre a pujar al núvol màgic Kinton, de color groc, que servia per volar i que apareixia a la sèrie de dibuixos animats Bola de Drac.

A "Pa i peix" afrontes el procés per afirmar: 'Una urna i un paper, un teatre en un paller, som al segle XXI, ningú no ho farà per tu'. A més, et preguntes 'tants errors com hem comès, res de nou hem après (...)' On és el pa i on és el peix?'. Després de l'1-O s'ha perdut una gran oportunitat?

Penso que estem assistint a l'enderrocament de la democràcia tal com l'enteníem. L'Estat nació, si mai ho va ser, ja no és sobirà. Hem deixat el món a les mans de macroestructures no democràtiques. Sento que les persones cada vegada tenim menys capacitat de decisió sobre les nostres pròpies vides i el nostre entorn proper. Sento el patriarcat més fort que mai. Els mitjans de comunicació, i els bancs que hi ha al darrere, no fan més que enfrontar hòbbits contra hòbbits. I com més fragmentada està la societat, més totalitari és el poder que ens muny.

I com acabarà aquesta història?

Aquesta història, com totes les que afecten la societat, ve de lluny i alhora acaba de començar. La qüestió principal és que estem deixats de la mà de Déu i encara seguim confiant que ens salvaran els mateixos que ens estan clavant en creus a tothora.

El grup tortosí Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries ha estat un gran revitalitzador de la jota ebrenc. El disc es tanca amb una curiosa peça, "La jota blava", a ritme de blues. És només una coda?

Em fascina la jota. La sento ressonar en músiques de tot el món i, en canvi, és tan difícil de tocar! És com el blues, perquè demana tota la veritat, tota l'ànima i tot l'estómac. Sense tot això, resulta del tot ridícula. En la meua intimitat, amb la guitarra, a penes surto de la jota i del blues. He gravat algunes jotes, però encara em falta molt per aprendre. Li tinc un respecte màxim.